

Selamlaşmak ve Müsafeha

Kaynak: Tam İlmihâl Se'âdet-i Ebediyye

İki müslimân karşılaştığı zemân, birbirine (**Selâmün aleyküm**) demesi ve sonra el ile müsâfaha etmesi sünnetdir. Müsâfaha ederken günâhları dökülür.

Aşağıdaki sekiz kimseye, her zemân selâm vermek harâmdır, günâhdır:

- 1– Yabancı kızlara, genc kadınlara selâm verilmez.
- 2– Satranç ve her oyunu oynayanlara selâm verilmez.
- 3– Kumar oynayanlara selâm verilmez.
- 4– İçki içenlere selâm verilmez.
- 5– Gıybet edenlere selâm verilmez.
- 6– Şarkıcılara selâm verilmez.
- 7– Âşikâre günâh işliyenlere selâm verilmez.
- 8– Kızlara, kadınlara bakanlara selâm verilmez.

Aşağıdaki onaltı hâlde görülen kimselere, yalnız o hâlde iken selâm verilmez:

- 1– Nemâzda olana selâm verilmez.
- 2– Hatîb efendiye, hutbe okurken selâm verilmez.
- 3– Kur'ân-ı kerîm okuyana selâm verilmez.
- 4– Zikr ve va'z edene selâm verilmez.
- 5– Hadîs-i şerîf okuyana selâm verilmez.
- 6– Yukarıda yazılanları dinliyenlere selâm verilmez.
- 7– Fıkh dersi çalışana selâm verilmez.
- 8– Mahkemede, hâkimlere selâm verilmez.

9– Din dersi müzâkere edenlere selâm verilmez.

10– Müezzine, ezân okurken selâm verilmez.

11– Müezzine, ikâmet okurken selâm verilmez.

12– Din dersi veren muallime selâm verilmez.

13– Zevcesi ile meşgûl olana selâm verilmez.

14 – Avret yeri açık olana selâm verilmez.

15– Abdest bozmakda olana selâm verilmez.

16– Yemek yimekte olana selâm verilmez.

Mahrem olmıyan ihtiyâr kadınlara selâm verilir. Zarûret olduğu zemânlarda, şehvetden emîn ise, müsâfaha da edilir [ya'nî eli sıkılır]. Günâh işliyenler, tevbe ederse, selâm verilir. Günâh işlerken mâni' olmak niyyeti ile selâm verilebilir.

Kâfirlere, ancak iş düşdüğü zemân selâm verilebilir. Kâfiri tebcîl ederek saygı göstermek için selâm veren kâfir olur. Kâfiri ta'zîm eden, meselâ üstâdım, gibi sözlerle saygı gösteren, kâfir olur [İbni Âbidîn, cild 5]. Aç kimse, sofraya çağrılacağını bilirse, yemek yiyene selâm verebilir. Talebe, hocasına selâm verebilir.

Selâm verene ve üçe kadar aksırıp da **(Elhamdülillah)** diyene hemen cevâb vermek farz-ı kifâyedir. İştitenlerin cevâbı geciktirmesi harâmdır. Tevbe etmeleri lâzım olur. Mektûbla gelen selâmı okuyunca hemen **(Ve aleyküm selâm)** demek farzdır. Bunu yazıp göndermek müstehabdır. Birisine selâm götürmeği kabûl eden kimsenin, bu selâmı götürmesi farzdır. Çünkü, üzerinde emânetdir. Götürmeği kabûl etmemiş ise **(Vedî'a)** olur. Vedî'ayı götürmek lâzım olmaz.

İkinci kısımda yazılanlardan, başdan ikisi, selâma cevâb vermez. Oniki numaraya kadar olanların cevâb vermesi iyi olur. Dilencinin selâmına cevâb vermek lâzım değildir. Yirken ve içerken ve halâda iken ve çocuğun ve serhoşun ve fâsıkın selâmlarına cevâb vermek farz değildir. (İbni Âbidîn cild 5. sahîfe 267)

(Selâmün aleyküm) veyâ (Esselâmü aleyküm) diyerek selâm verilir. (Selâm aleyküm) diyenlere ve başka sözlerle selâm verene cevâb vermek farz olmaz.

(Rıyâd-un-nâsîhîn) kitâbında yazıyor ki: (Fetâvâ-i Sirâciyye)de diyor ki, (Bir kimseye selâm verirken, cem' olarak vermeli, çok kimseye verir gibi vermelidir. Çünkü, mü'min yalnız değildir. Muhafaza melekleri ve (Kirâmen kâtibîn) adındaki iki melek onunla berâberdir.) (Rıyâd-us-sâlihîn) kitâbında, selâmı cem' kelimesi şeklinde söylemek lâzım olduğunu bildiren hadîs-i şerîf yazılıdır.

(Selâmün aleyküm) demek, (Ben müslimânım. Benden sana zarar gelmez. Selâmetdesin) demektir. Hadîs-i şerîfde, (Tanıdığınız ve tanımadığınız müslimânlara selâm veriniz!) buyuruldu. Kâfirlere selâm verilmez. Onlar selâm verince, yalnız (Ve aleyküm) denir. Nikâhla alması ebedî harâm olan onsekiz kadına selâm vermek câizdir. Selâmlarına cevâb vermek farz-ı kifâyedir. Bir sebep ile, geçici harâm olan, ya'nî, o sebep kalkınca evlenmesi halâl olan yedi kadına selâm vermek câiz değildir. Bunların selâmına cevâb vermek farz olmaz.

Zengine, zengin olduğu için selâm vermek câiz değildir. Zengin önce selâm verirse, cevâb verilmesi farz olur. Büyüklerin çocuklara selâm vermesi câizdir.

Selâmda sünnet şöyledir ki, önce büyük küçüğe, şehrlî köylüye, devedeki ata binmiş olana, atdaki merkebe olana, merkeb üstündeki yaya yürüyene, ayakda olan oturana, az olan çok olana, efendi hizmetcisine, baba oğluna, ana kızına verir. Rütbe ve ni'meti çok olan önce verir. Nitekim, mi'râc gecesi, önce Allahü teâlâ selâm verdi. İki müslimân, birbirine aynı ânda selâm verirse, her ikisinin de, birbirine cevâb vermesi farz olur. Birbirinden sonra selâm verirlerse, ikincinin verdiği selâm cevâb yerine geçer. Çok kimseye selâm verildiği zemân, bir kişi, hattâ bir çocuk cevâb verince, ötekiler vermese de olur.

Âdem aleyhisselâmdan, İbrâhîm aleyhisselâma kadar, selâmlaşma, birbirine secde etmekle olurdu. Sonra, bunun yerine boynuna sarılmakla oldu. Muhammed aleyhisselâm zemânında, el ile müsâfeha sünnet oldu.

[Şî'îler, verilen selâm gibi cevâb verir. Selâmün aleyküm diyerek cevâb verir. Aleyküm selâm demezler].

Abdullah bin Selâm “radiyallahü anh” buyuruyor ki, Resûl-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” Medîneye hicret buyurduğu zemân, mubârek ağzından ilk işitdiğim hadîs-i şerîf şu idi: **(Birbirinize selâm veriniz! Birbirinize yiyecek ikrâm ediniz! Akrabânızın haklarını gözetiniz! Gece, herkes uyurken nemâz kılınız! Bunları yaparak, selâmetle Cennete giriniz!).** (Rıyâd-un-nâsıhîn)in sözü temâm oldu.

Tahtâvî, (Merâkıl-felâh) şerhinde, yüzyetmişdördüncü sahîfede diyor ki: (Müslimânların, birbiri ile karşılaştığı zemân, müsâfeha etmeleri sünnetdir. Nitekim Süleymân Ebû Dâvüd Sicstânînin “rahmetullahi teâlâ aleyh” bildirdiği hadîs-i şerîfde, Ebû Zer Gıfârî “radiyallahü anh” buyuruyor ki: (Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile her karşılaştığımda, benimle müsâfeha ederdi). **(Müsâfeha)**, iki kişinin, sağ elin avuç içlerini birbirine yapıştırıp, iki baş parmağın yanlarını birbirine değdirmesidir. Şimdi moda olan, parmakları tutarak avucuna koyarak yapılan tokalaşma, şî’îlerin üsûlüdür. Sünnet olan ise, karşılaşıncı, selâm söyleşirken, sağ el dört parmak içlerini, çıplak olarak [eldivensiz, örtüsüz karşısındakinin sağ eli dışına baş parmağı tarafına] yapıştırmaktır. Baş parmakda bulunan damardan muhabbet yayılır. Müsâfeha ederken, birbirine muhabbet geçer). Müslimânların sevişmeleri, bölünmemeleri lâzım olduğu buradan da anlaşılmaktadır.

İbni Âbidîn, beşinci cildde, istibrâ bâbında buyuruyor ki, (Câmi’de her nemâzdan sonra birbiri ile müsâfeha etmek bid’atdır. Şî’îlerin âdetidir. [Bayram günleri, câmi’lerde müsâfeha ederek bayramlaşmak ve nemâzlardan sonra, âdet etmeden, ara sıra müsâfeha etmek câizdir.] İhtiyâc olduğu vakt, zimmîye selâm vermek ve müsâfeha etmek câiz olur.